

Keski-Pohjanmaan järjestöjen pyöreän pöydän manifesti 2017.

Keski-Pohjanmaan järjestöjen pyöreä pöytä on kokoontunut vuodesta 2011, ja se on vakiintunut maakunnalliseksi järjestöjen ja kansalaisvaikuttamisen vuosikokoukseksi. Maakunnassamme toimii tällä hetkellä noin 1500 aktiivisesti toimivaa rekisteröitynyttä yhdistystä. Luku on valtakunnallisesti huomattava. Varsinaisen tavoitteellisen toimintansa lisäksi keskipohjalaiset järjestöt vaalivat maakuntaidentiteettiä vahvistaen maakuntahenkeä ja asukkaiden yhteenkuuluvuutta sekä sitoutuneisuutta kotiseudun kehittämiseen. Järjestökentän tahtotilan esiintuomisen lisäksi manifesti haluaa myös ottaa kantaa maakuntaohjelman valmisteluun tilanteessa, jossa hyvinvoiva toimintalinja on poistettu ja aluekehityksen tavoitteellinen sisältö kaventunut. Maakunnallisesti on tärkeää tuoda kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen merkitys esiin monialaisten kasvuedellytysten ja hyvinvoinnin kehittäjänä.

Osallisuus on menestyvän maakunnan perusta - Keski-Pohjanmaa osallisuuden mallimaakunnaksi

Osallisuus kuvaa sekä ihmisen ja yhteisöjen että ihmisen ja yhteiskunnan välistä suhdetta. Tunne kuulumisesta johonkin ja kokemus omasta merkityksestä osana ympäröivää yhteisöä ovat ihmisen hyvinvoinnin perusrakenteita. Osallisuus konkretisoituu osallistumisessa, joka on puolestaan hyvinvointiyhteiskuntamme olemassaolon ja viimekädessä myös sen oikeutuksen kannalta kriittinen tekijä. Kukoistaakseen demokraattinen yhteiskunta tarvitsee tuekseen ihmisiä, jotka ovat sitoutuneet sen rakentamiseen ja kehittämiseen sekä erilaisia osallistumisen ja vaikuttamisen kanavia, joiden kautta tämä voi käytännössä toteutua. Sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta merkityksellisessä osallisuudessa toteutuu kolme keskeistä periaatetta: työskentely yhteisesti jaetun päämäärän eteen, avoin ja vastavuoroinen keskusteluyhteys sekä pyrkimys jatkuvaan oppimiseen ja kehittämiseen.

Ihmisten osallistumisen ja itsensä kehittämisen mahdollisuuksia on kehitettävä monipuolisesti ja tasavertaisesti. Koulutuksen rinnalla on yhteiskunnassa tunnustettava sivistämisen tehtävä – jokaiselle on annettava yhtäläinen mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja kehittää itseään. Vapaan sivistystyön toimijoiden rooli alueellisina toimijoina tulee kirjata Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelmaan erityisesti saavutetun henkisen ja sosiaalisen pääoman, aktiivisen kansalaisuuden, omaehtoisen itsensä kehittämisen ja elinikäisen oppimisen näkökulmista.

Järjestöt, yhdistykset ja paikallisyhteisöt luovat alueen kaikenikäisille asukkaille osallistumisen ja vaikuttamisen paikkoja ja mahdollisuuksia. Järjestöjen asema ja toiminta on turvattava niin uudistustyön suunnittelussa, käytännössä kuin rakenteissakin järjestöjen omat arvopohjat, lähtökohdat ja resurssit huomioiden. Järjestöjen roolia on vahvistettava asukasosallisuuden lisäämiseksi, ja järjestöjen asema tärkeänä toimijana kunnissa, Keski-Pohjanmaan maakunnassa ja sote-palveluissa on tiedostettava ja tunnustettava. Erityisesti tulee huomioida lasten ja nuorten paremmat mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa.

Järjestötoiminnalla tulee olla mahdollisuus liittyä kiinteäksi osaksi palvelujärjestelmää luomaan toimivia palvelupolkuja sekä tarjoamaan monipuolisia keinoja niin ihmisten arjen sujuvuuden tukemisessa kuin sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Järjestökenttä on nähtävä luonnollisena ja itsestään selvänä yhteistyökumppanina, joka toiminnallaan luo ja vahvistaa hyvinvointia sekä tukee erilaisten asuinympäristöjen vetovoimaisuutta. Tämä tarkoittaa, että kansalaistoiminnalle on annettava sen ansaitsema arvo.

Maakuntamme järjestötoiminta luo edellytyksiä ihmisten kohtaamiseen. Kylät ja järjestöt ovat osaltaan myös täyttämässä yhteiskunnan jättämiä palveluaukkoja. Tähän toimintaa järjestöt tarvitsevat tukea ja aitoa vaikutusvaltaa päätöksenteossa. Leader -toimintamalli on 20 vuoden aikana tuonut kansalaiset ja järjestöt mukaan päätöksentekoon, sillä kolmikantainen hallintomalli takaa heidän äänen kuulemisen niin strategiatyössä kuin rahoituspäätöksiä tehtäessä. Leader -toiminta on laajentunut koko Suomeen ja sille on tilausta myös kaupungeissa.

Myös matkailu on kasvava ja kehittyvä ala, joka kehittää aluettamme ja luo uutta elinkeinoa. Puhdas jokilaaksojen ja metsien luontoympäristö sekä kulttuuriperintömme ja liikunnan ja kulttuurin tarjontamme, ovat kansainvälisen matkailun kehittämisessä arvokasta varallisuutta, johon tulee aluekehittämisessä panostaa. Kolmas sektori on voimavara kulttuurisen matkailutarjonnan kehittämisessä sekä luonto- ja liikuntareitistöjen ylläpidossa.

Keski-Pohjanmaan kulttuuriyhteisöillä on merkittävä rooli kulttuurin ja taiteen kehittämisessä sekä uusien elinkeinon ja työllisyyden synnyttämisessä. Oman itseisarvonsa ohella kulttuuri on väline kasvattaa yhteiskunnallista osallisuutta eri-ikäisten kansalaisten keskuudessa. Keski-Pohjanmaalla kulttuurilla ja taiteella on merkittävä rooli niin yksilön kuin yhteisöjen identiteetin rakentajana, elinympäristön viihtyvyyden lisääjänä sekä hyvinvoinnin edistäjänä. Taiteella, kulttuurilla ja siihen liittyvällä luovalla taloudella on runsaasti tarjottavaa alueen elinkeinotoiminnan rikastuttamiseksi. Keski-Pohjanmaan kulttuuriperinne ja taide-elämä sekä niiden varaan rakennetut kulttuuri- ja matkailupalvelut ja erilaiset tapahtumat lisäävät merkittävästi maakunnan vetovoimaisuutta ja elinvoimaa. Alueen kulttuuriperintö, identiteetti ja kansalaisten kulttuuritoiminta tulisi nähdä maakunnan koko yhteiskunnallisen järjestäytymisen perustana ja syvätasona. Kulttuuria tulee vaalia aktiivisesti, ja se tulee ottaa huomioon päätöksenteossa yhteiskunnan kaikilla eri osa-alueilla.

Liikunta ja aktiivinen arki ovat keskeisiä hyvinvoinnin lähteitä koko elämänkaareissa. Urheiluseurat ovat innostavia ja inspiroivia yhteisöjä, joihin kaikki ovat tervetulleita ja joissa tarjotaan yhteisöllistä tukea. Nuorilla on mahdollisuus saavuttaa potentiaalinsa urheilussa ja muilla elämänalueilla. Myös lasten ja nuorten lahjakkuutta on tuettava urheilun ja taiteen kehittämiseksi ja yksilön urapolkujen edistämiseksi. Tämä on tärkeää etenkin niin, että yksilön sosioekonominen tausta tai varattomuus ei estä lajien tai taiteen harrastamista. Tunnistamme, että huono-osaisuus on osin periytyvää, ja haluamme koulutuksen ja harrastustoiminnan avointen mahdollisuuksien myötä kannustaa tasapuolisesti kaikkia kehittämään itseään, myös huipputasolle saakka. Urheiluseurat, liikuntapaikat ja tapahtumat tarjoavat elämyksiä ja luovat yhteisöllisyyttä. Samalla ne kuuluvat keskeisinä osina alueen vetovoimatekijöihin.

Viljan päivä 12.9. on valittu Keski-Pohjanmaan maakuntapäiväksi. Maakuntajuhlien vietolla on Keski-Pohjanmaalla pitkät perinteet, joskin viime vuosikymmeninä on tämä arvokas perinne kadonnut. Aito ja oikea keskipohjalainen maakuntajuhla tarkoittaa, että kaikilla maakunnan asukkailla on mahdollisuus osallistua juhlaan. Maakuntamme rikas kulttuuriosaaminen eloisine kylineen petaa hyvät lähtökohdat onnistuneille maakuntajuhlille. Näyttävien maakuntajuhlien kautta teemme koti-maakuntamme tutuksi myös nuorelle sukupolvelle ja vaalimme kansalaisosallisuuden perinnettä.

Toholammin Pajamäellä 2017

Keskipohjalaiset järjestöt ja kansalaistoimijat